

เวชปฏิบัติ ออร์โธปิดิกส์ผู้ป่วยนอก

พิมพ์ครั้งที่ 2

Approach to Common Orthopaedic Problems

ธีรวิทย์ หงส์นการักษ์
ปรเมศวร์ สุวรรณโณ
บรรณาธิการ

เวชปฏิบัติออร์โธปิดิกส์พุ่ม่วยนอก

Approach to Common
Orthopaedic Problems

[พิมพ์ครั้งที่ 2]

ธีรวิทย์ หงส์นภารักษ์
ปรเมศวร์ สุวรรณโณ
บรรณาธิการ

เวชปฏิบัติออร์โธปิดิกส์ผู้ป่วยนอก = Approach to Common Orthopaedic Problems /

บรรณาธิการ อีรวินท์ หงส์นภารักษ์, ประเมศวร์ สุวรรณโณ. --พิมพ์ครั้งที่ 2.

--สงขลา : ภาควิชาศัลยศาสตร์ออร์โธปิดิกส์และกายภาพบำบัด คณะแพทยศาสตร์
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, 2559

378 หน้า : ภาพประกอบ, ตาราง

ISBN 978-616-271-281-4

1. ออร์โธปิดิกส์ 2. ศัลยกรรมกระดูก--การวินิจฉัย 3. Orthopedics
I. อีรวินท์ หงส์นภารักษ์, บรรณาธิการ II. ประเมศวร์ สุวรรณโณ, บรรณาธิการ
III. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. คณะแพทยศาสตร์. ภาควิชาศัลยศาสตร์ออร์โธปิดิกส์
และกายภาพบำบัด.

WE141 ว896 2559

- บรรณาธิการจัดการ :** อนุพงศ์ นิติเรืองจรัส
บรรณาธิการ : อีรวินท์ หงส์นภารักษ์, ประเมศวร์ สุวรรณโณ
ประสานงาน : นวรัตน์ มานะ
รูปเล่ม : หน่วยผลิตตำรา คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
(พัชรินทร์ โพธิ์ทอง)
ปก : หน่วยผลิตตำรา คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
(วิสวัช แดงอ่อน, สายฟ้า สุวรรณสาม)
พิมพ์ที่ : สหมิตรพัฒนาการพิมพ์ (1992), กทม.
พิมพ์ครั้งที่ 1 : กรกฎาคม 2557 (1,000 เล่ม)
พิมพ์ครั้งที่ 2 : มกราคม 2559 (1,000 เล่ม)

- จัดพิมพ์โดย** ภาควิชาศัลยศาสตร์ออร์โธปิดิกส์และกายภาพบำบัด
คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
จัดจำหน่ายโดย หน่วยผลิตตำรา คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
15 ถนนกาญจนวนิช ตำบลคอหงส์ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา 90110
โทร. 0-7445-1148 โทรสาร. 0-7421-2900
ติดต่อสั่งซื้อได้ที่ <http://medinfo2.psu.ac.th/bookunit/bookcorner.html>

คำนิยม

ปัญหาทางระบบโครงสร้างกล้ามเนื้อและกระดูกของร่างกาย (musculoskeletal problems) หรือผู้ป่วยทางออร์โธปิดิกส์ เป็นปัญหาสำคัญพบได้ตั้งแต่วัยเด็ก วัยทำงานหรือในผู้สูงอายุ เมื่อผู้ป่วยประสบปัญหาจำนวนหนึ่งมักจะดูแลตนเองด้วยวิธีการต่าง ๆ ตามความเข้าใจ หรือความเชื่อของตน รวมถึงการซื้อยาชนิดต่าง ๆ มารับประทานเอง หลายครั้งที่ปัญหาไม่หมดไปและเกิดภาวะแทรกซ้อนตามมาอีก แพทย์ที่ดูแลผู้ป่วยเหล่านี้เป็นจำนวนมากที่สุด น่าจะเป็นแพทย์ทั่วไป ซึ่งปฏิบัติงานในโรงพยาบาลชุมชน โรงพยาบาลทั่วไป โรงพยาบาลศูนย์ ก่อนที่ผู้ป่วยเหล่านี้จะมาพบแพทย์ออร์โธปิดิกส์

การวินิจฉัยและการให้การรักษาปัญหาทางออร์โธปิดิกส์ จำเป็นต้องเข้าใจกายวิภาคศาสตร์ ระบบการทำงาน และพยาธิสรีรวิทยาของปัญหา จึงจะสามารถแก้ไขได้อย่างตรงเหตุตรงประเด็น บางครั้งดูเหมือนซับซ้อน ยากจะเข้าใจ การแก้ปัญหาเพียงให้ยาไปรับประทานนั้น ไม่ได้เป็นการรักษาโรคหรือปัญหา หากแต่เป็นเพียงการบรรเทาอาการชั่วคราวเท่านั้น ทั้งยังอาจเกิดภาวะแทรกซ้อนจากยา หรือจากโรคที่ดำเนินไป ซึ่งความเข้าใจเหล่านี้ แพทย์ทั่วไปส่วนหนึ่งอาจประสบปัญหาหรือต้องใช้เวลาในการศึกษาข้อมูล หนังสือเล่มนี้จึงเป็นคำตอบหนึ่ง ที่จะช่วยลดเวลาในการทำความเข้าใจปัญหาทางออร์โธปิดิกส์ที่พบบ่อยในผู้ป่วยนอก คณะผู้นิพนธ์ ได้รวบรวม แยกตามปัญหาตามส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางเวชปฏิบัติในชีวิตประจำวันของผู้ป่วยมาพบแพทย์ อธิบายแนวทางในการสอบถามประวัติและตรวจร่างกายพื้นฐานที่แพทย์ทั่วไปสามารถทำได้ ตลอดจนแนวทางการให้การ

ดูแลรักษาเบื้องต้น จึงน่าจะเป็นประโยชน์แก่แพทย์ทั่วไป ตลอดจนนักศึกษาแพทย์ในการเป็นแหล่งข้อมูลสนับสนุนการเรียนรู้ได้เป็นอย่างดี

ผมขอขอบคุณและขอแสดงความชื่นชมยินดีต่อคณะกรรมการคณะผู้นิพนธ์ ตลอดจนบุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกท่าน ที่ได้ใช้ความวิริยอุตสาหะในการจัดทำหนังสือเล่มนี้ เพื่อประโยชน์แก่แพทย์ นักศึกษาแพทย์ และผู้ป่วยสืบไป

ผู้ช่วยศาสตราจารย์นายแพทย์ธนะรัตน์ บุญเรือง
หัวหน้าภาควิชาศัลยศาสตร์ออร์โธปิดิกส์และกายภาพบำบัด
คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
(พ.ศ. 2551-2557)

คำนิยม

ความรู้เกี่ยวกับโรคต่างๆ และข้อมูลการดูแลรักษาโรคที่มีความน่าเชื่อถือ และทันสมัย เป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่จะทำให้แพทย์สามารถดูแลรักษาผู้ป่วย ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ช่วยให้ผู้ป่วยหายจากการทุกข์ทรมานจากโรค ปัจจุบันมี สื่อหลากหลายชนิดที่แพทย์สามารถค้นคว้าหาความรู้ได้ แต่แพทย์ต้องคำนึงถึง ข้อมูลความรู้ที่มีความถูกต้องและน่าเชื่อถือก่อนที่จะนำไปประยุกต์ใช้ หนังสือ เรื่องเวชปฏิบัติผู้ป่วยนอกออร์โธปิดิกส์ (Approach to Common Office Orthopaedic Problems) เล่มนี้ คณะจารย์ภาควิชาศัลยศาสตร์ออร์โธปิดิกส์ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ได้ร่วมมือกันรวบรวมและ เขียนแต่งเพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้เกี่ยวกับโรคทางระบบกระดูกและกล้ามเนื้อ โดยมุ่งหวังให้แพทย์ผู้ที่ศึกษาจากหนังสือเล่มนี้ได้รับความรู้และสามารถนำไป ใช้ในการดูแลรักษาผู้ป่วยได้จริง เนื้อหาของหนังสือเล่มนี้เน้นปัญหาที่พบบ่อย ที่แผนกผู้ป่วยนอก หรือเรียกว่า office orthopaedic problems นำเสนอ ในรูปแบบของปัญหาโรคทางออร์โธปิดิกส์แยกตามส่วนอวัยวะของร่างกาย ซึ่งเสมือนกับการพบเจอกับปัญหาของผู้ป่วยจริง และเน้นความรู้ในเชิงนำไป ประยุกต์ใช้จริงตั้งแต่การให้การวินิจฉัย การส่งตรวจทางห้องปฏิบัติการ และการเลือกวิธีการรักษาที่เหมาะสม

ทำยนี้ผมขอขอบคุณในความปรารถนาดีของคณาจารย์และผู้มีส่วนร่วม
ในการผลิตหนังสือเล่มนี้ทุกท่านมา ณ โอกาสนี้ และมีความคาดหวังว่า เนื้อหา
ความรู้จากหนังสือเล่มนี้จะเป็นประโยชน์กับนักศึกษาแพทย์ แพทย์เวชปฏิบัติ
ทั่วไป และแพทย์ผู้สนใจทุกท่าน ในการเพิ่มพูนความรู้และนำไปใช้ในการรักษา
ผู้ป่วยที่มีปัญหาทางโรคออร์โธปิดิกส์ และบรรลุลดประสงคหลักคือ ช่วยให้ผู้ป่วย
ทุเลาหรือหายจากความเจ็บป่วยได้และใช้ชีวิตอย่างมีความสุข

ผู้ช่วยศาสตราจารย์นายแพทย์สิทธิโชค อนันตเสรี
หัวหน้าภาควิชาศัลยศาสตร์ออร์โธปิดิกส์และกายภาพบำบัด
คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
(พ.ศ. 2558-ปัจจุบัน)

คำนำ

ปัญหาทางออร์โธปิดิกส์เป็นภาวะที่พบได้บ่อยในเวชปฏิบัติทั่วไป การดูแลรักษาผู้ป่วยที่มีปัญหาดังกล่าว แพทย์จะต้องมีความรู้ในแนวทางการวินิจฉัยและการดูแลรักษา รวมถึงการให้คำแนะนำผู้ป่วยได้อย่างถูกต้อง ตำราเวชปฏิบัติผู้ป่วยนอกออร์โธปิดิกส์ (Approach to Common Office Orthopaedic Problems) ฉบับนี้ ได้รวบรวมเนื้อหาแนวทางในการวินิจฉัยโรค และการดูแลรักษาปัญหาต่าง ๆ ทางออร์โธปิดิกส์ที่สำคัญและพบบ่อย โดยคณาจารย์ผู้นิพนธ์หวังเป็นอย่างยิ่งว่าตำราฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ให้กับนักศึกษาแพทย์ แพทย์ทั่วไป รวมถึงแพทย์ออร์โธปิดิกส์สามารถใช้เป็นแหล่งข้อมูลในการวินิจฉัยโรค และดูแลรักษาผู้ป่วยได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ขอขอบคุณคณะทำงาน อาจารย์ผู้ร่วมนิพนธ์ เจ้าหน้าที่ภาควิชาศัลยศาสตร์ออร์โธปิดิกส์ฯ และหน่วยผลิตตำราคณะแพทยศาสตร์ในการจัดทำเนื้อหา และรูปเล่ม

บรรณาธิการ

คำนำ

(พิมพ์ครั้งที่ 2)

นับว่าเป็นเรื่องที่น่ายินดีเป็นอย่างยิ่งที่ตำราเวชปฏิบัติออร์โธปิดิกส์ผู้ป่วยนอก (approach to common office orthopaedic problem) ได้รับความสนใจจากบุคลากรต่าง ๆ ทางด้านสาธารณสุขอย่างมาก จนทำให้ฉบับที่ตีพิมพ์ครั้งแรกได้ถูกจำหน่ายหมดไปอย่างรวดเร็ว และมีกระแสเรียกร้องให้จัดพิมพ์ใหม่เพิ่มเติม ซึ่งการจัดพิมพ์ในครั้งนี้ ทางคณะผู้จัดทำได้พยายามตรวจสอบคำผิดและแก้ไขตัวสะกด รวมถึงจัดวรรคตอนต่าง ๆ ให้เนื้อหา มีความสมบูรณ์และทำความเข้าใจได้ง่ายมากขึ้น โดยหวังเป็นอย่างยิ่งว่า ความรู้ในตำราเล่มนี้จะทำให้ผู้อ่านมีความเข้าใจเนื้อหาทางออร์โธปิดิกส์ จนสามารถนำไปใช้อ้างอิงในการดูแลรักษาผู้ป่วย รวมถึงนำไปถ่ายทอดความรู้ให้กับผู้อื่นได้

บรรณาธิการ

กรรข มະลิวรรณกุล

พ.บ., ว.ว. (ศัลยศาสตร์ออร์โธปิดิกส์)

ภาควิชาศัลยศาสตร์ออร์โธปิดิกส์และกายภาพบำบัด

คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

กัญพงษ์ ศิริบำรุงวงศ์

พ.บ., ว.ว. (ศัลยศาสตร์ออร์โธปิดิกส์)

ภาควิชาศัลยศาสตร์ออร์โธปิดิกส์และกายภาพบำบัด

คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ธีรวิทย์ หงส์นภารักษ์

พ.บ., ว.ว. (ศัลยศาสตร์ออร์โธปิดิกส์)

ภาควิชาศัลยศาสตร์ออร์โธปิดิกส์และกายภาพบำบัด

คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

บุญสิน ตั้งตระกูลนิช

พ.บ., ว.ว. (ศัลยศาสตร์ออร์โธปิดิกส์)

รองศาสตราจารย์

ภาควิชาศัลยศาสตร์ออร์โธปิดิกส์และกายภาพบำบัด

คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ปรเมศวร์ สุวรรณโณ

พ.บ., อ.ว. (ศัลยศาสตร์ออร์โธปิดิกส์)

ภาควิชาศัลยศาสตร์ออร์โธปิดิกส์และกายภาพบำบัด

คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ประภากร กลับกลาย

พ.บ., ว.ว. (ศัลยศาสตร์ออร์โธปิดิกส์)

ภาควิชาศัลยศาสตร์ออร์โธปิดิกส์และกายภาพบำบัด

คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ปิยวรรณ บิณฑจิตต์

พ.บ., ว.ว. (ศัลยศาสตร์ออร์โธปิดิกส์)

ภาควิชาศัลยศาสตร์ออร์โธปิดิกส์และกายภาพบำบัด

คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

วราห์ ยืนยงวิวัฒน์

พ.บ., ว.ว. (ศัลยศาสตร์ออร์โธปิดิกส์)

ภาควิชาศัลยศาสตร์ออร์โธปิดิกส์และกายภาพบำบัด

คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

วีระ ชัยยะมงคล

พ.บ., ว.ว. (ศัลยศาสตร์ออร์โธปิดิกส์)

ภาควิชาศัลยศาสตร์ออร์โธปิดิกส์และกายภาพบำบัด

คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

สุนทร วงษ์ศิริ

พ.บ., ว.ว. (ศัลยศาสตร์ออร์โธปิดิกส์)

ผู้ช่วยศาสตราจารย์

ภาควิชาศัลยศาสตร์ออร์โธปิดิกส์และกายภาพบำบัด

คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

อภิภพ กฤษณ์ไพบูลย์

พ.บ., ว.ว. (ศัลยศาสตร์ออร์โธปิดิกส์)

ผู้ช่วยศาสตราจารย์

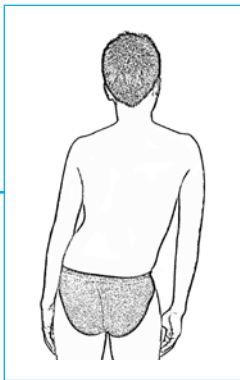
ภาควิชาศัลยศาสตร์ออร์โธปิดิกส์และกายภาพบำบัด

คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

สารบัญ

	หน้า
1 BACK PAIN IN CHILDREN วีระ ชัยยะมงคล	1
2 JOINT AND LIMB PAIN IN CHILDREN บุญสิน ตั้งตระกูลวนิช	23
3 NECK PAIN AND SHOOTING ARM PAIN กัญพงษ์ ศิริบำรุงวงศ์	37
4 SHOULDER PAIN ประภากร กลั้มกลาย	67
5 ELBOW PAIN สุนทร วงษ์ศิริ	113
6 HAND AND WRIST PAIN ปรเมศวร์ สุวรรณโณ	145
7 LOW BACK PAIN AND SHOOTING LEG PAIN ปิยวรรณ ปิณฑจิตต์	177

	หน้า
8 HIP PAIN อีววิทย์ หงส์นภารักษ์	217
9 KNEE PAIN วรวิทย์ ยืนยงวิวัฒน์	259
10 ANKLE PAIN กรกช มะลิวรรณกุล	289
11 FOOT PAIN อภิภพ กฤษณีไพบูลย์ กรกช มะลิวรรณกุล	323
ดัชนี	355
Index	357

BACK PAIN IN CHILDREN

วีระ ชัยยะมงคล

ปัญหาอาการปวดหลังเป็นปัญหาที่พบได้บ่อยในผู้ใหญ่และบ่อยครั้งที่หาสาเหตุไม่ได้แน่ชัด แต่อาการดีขึ้นด้วยการรักษาแบบประคับประคอง ในทางตรงกันข้ามปัญหาอาการปวดหลังในเด็กจะพบได้น้อย¹⁻³ และน้อยครั้งที่ผู้ป่วยจะมีอาการปวดมากจนถึงขั้นที่ต้องมาพบแพทย์ อย่างไรก็ตามเมื่อแพทย์ต้องทำการตรวจรักษาอาการปวดหลังในเด็ก แพทย์ต้องให้ความสนใจเป็นพิเศษ เพราะส่วนใหญ่อาการปวดหลังในผู้ป่วยกลุ่มนี้มีสาเหตุที่แน่ชัด⁴⁻⁷ จำเป็นต้องได้รับการวินิจฉัยและรักษาที่จำเพาะ

แนวทางการวินิจฉัยอาการปวดหลังในเด็กมีความแตกต่างกับในผู้ใหญ่ โดยเฉพาะการจะวินิจฉัยกลุ่มโรคที่เกิดจากการใช้งานมากเกินไป (overuse) ในผู้ป่วยเด็ก ควรกระทำหลังจากที่แพทย์แน่ใจว่าไม่มีสาเหตุอื่นที่สามารถอธิบายอาการปวดหลังนั้นได้ เช่น spondylolysis เป็นต้น

ในกรณีซักประวัติและตรวจร่างกายอย่างละเอียดแล้ว ยังไม่สามารถทำการวินิจฉัยได้แน่ชัด และอาการปวดไม่รุนแรงมาก ไม่มีอาการผิดปกติร่วมอื่น ๆ แพทย์สามารถให้การรักษาแบบประคับประคอง สังเกตอาการ และทำการตรวจซ้ำเป็นระยะจนกว่าจะสามารถวินิจฉัยได้หรืออาการหายไปเอง

สาเหตุของอาการปวดหลังในเด็กสามารถแบ่งได้เป็น 4 กลุ่ม^๑ ดังตารางที่ 1 ซึ่งจะเป็นแนวทางให้แพทย์ทำการซักประวัติ ตรวจร่างกายและวินิจฉัยแยกโรคได้อย่างครบถ้วน

ตารางที่ 1 สาเหตุของอาการปวดหลังในเด็ก

CAUSE	PATHOLOGY
Mechanical disorder	Postural problem Muscular disorder Overuse syndrome Herniated nucleus pulposus Fracture Apophyseal ring separation
Developmental disorder	Spondylolysis/Spondylolisthesis Scheuermann disease
Inflammatory disorder	Discitis Disc space calcification Osteomyelitis Rheumatologic condition
Neoplastic disorder	Primary: vertebral column, spinal cord, muscle Secondary: metastasis

การซักประวัติ (history taking)

ในการซักประวัติ บ่อยครั้งที่ผู้ป่วยเด็กไม่สามารถให้ประวัติได้หรือให้ได้แต่ไม่ครบถ้วน แพทย์มีความจำเป็นต้องซักถามเพิ่มเติมจากผู้ปกครอง การซักประวัติโดยทั่วไปควรเริ่มจากการถามเรื่องระยะเวลาของการปวด (onset of symptom) ลักษณะของอาการปวด (pain characteristic) ความรุนแรง (pain intensity) ปัจจัยที่ส่งเสริมให้ปวดมากขึ้นหรือน้อยลง (aggravation or alleviation factors)

อาการปวดที่เกิดขึ้นเฉียบพลัน โดยเฉพาะปวดขึ้นทันทีตามหลังอุบัติเหตุหรือการเล่นกีฬา ต้องคำนึงถึงภาวะ herniated nucleus pulposus หรือ apophyseal ring separation อาการปวดที่เป็นซ้ำ ๆ (recurrent pain) มีความสัมพันธ์กับการเล่นกีฬาบางชนิด^{9,10} เช่น ยิมนาสติก เต้นรำ ฟุตบอล และอาการดีขึ้นเมื่อได้หยุดพัก ให้คำนึงถึงภาวะ spondylolysis หรือ spondylolisthesis

อาการปวดที่ค่อย ๆ เป็นผู้ป่วยมักจะจำไม่ได้ชัดเจนว่าปวดมานานแค่ไหน ต้องคำนึงถึงโรคในกลุ่ม benign tumor และกลุ่ม developmental disorder เช่น Scheuermann kyphosis

ลักษณะของอาการปวดสามารถแยกได้เป็น 3 แบบคือ

1. อาการปวดที่บอกตำแหน่งได้ชัดเจน (localized pain) ต้องคำนึงถึง spondylolysis, spondylolisthesis และ tumors
2. อาการปวดที่บอกตำแหน่งได้ไม่ชัดเจน (generalized pain) ต้องคำนึงถึง scheuermann disease และ inflammatory disorders
3. อาการปวดร้าว (radiating pain) ต้องคำนึงถึงโรคในกลุ่มที่มีการกดทับเส้นประสาท เช่น herniated nucleus pulposus, apophyseal ring separation และ spinal cord/vertebral column tumor

นอกจากนั้นการซักถามถึงปัจจัยที่ส่งเสริมทำให้ปวดมากขึ้นหรือน้อยลง จะมีส่วนช่วยในการแบ่งกลุ่มโรคเพื่อการวินิจฉัย อาการปวดที่มากขึ้นหลังจากกิจกรรมกีฬา และปวดลดลงหลังจากได้พัก ต้องคำนึงถึงโรคในกลุ่ม mechanical disorders และ developmental disorders ส่วนอาการปวดที่เป็นตลอดเวลา (unremitting pain)

โดยเฉพาะอย่างยิ่งปวดมากเวลากลางคืน ปวดจนทำให้เด็กต้องตื่นกลางดึก (night pain) ต้องคำนึงถึงโรคในกลุ่มโรคติดเชื้อ (infection) หรือมะเร็ง (malignancy)

การประเมินความรุนแรงของอาการปวดหลังในเด็กมีความยากลำบาก เนื่องจากผู้ป่วยเด็กไม่สามารถให้ประวัติที่น่าเชื่อถือได้ เช่น อาการปวดที่ทำให้เด็กไม่สามารถทำงานบ้านเล็ก ๆ น้อย ๆ ได้ ไม่ได้ถือว่ามีอาการรุนแรงน้อยกว่าอาการปวดที่ทำให้เด็กต้องหยุดจากกีฬาหรือกิจกรรมที่เด็กชอบ

ประวัติเรื่องความผิดปกติทางระบบประสาท เป็นอีกหนึ่งเรื่องที่แพทย์ต้องให้ความสนใจเป็นพิเศษ เพราะบางครั้งเด็กจะไม่บอกแพทย์หรืออาจสังเกตไม่ได้ว่าตัวเองมีความผิดปกติทางระบบประสาท เด็กมักมีความรู้สึกอายในการบอกผู้อื่นเรื่องปัสสาวะรดที่นอนหรือกลั้นปัสสาวะไม่ได้ ถ้าเป็นเด็กเล็กแพทย์ควรถามผู้ปกครองว่าเด็กเดินล้มง่าย เดินกะเผลก เดินไม่เหมือนเด็กอื่นในวัยเดียวกันหรือไม่

นอกจากประวัติในเรื่องปวดหลังแล้ว แพทย์ควรทำการซักประวัติตามระบบอื่น ๆ เพิ่มเติม เพราะโรคบางอย่างมีอาการอย่างอื่นร่วมด้วย เช่น ผู้ป่วยที่มีไข้ร่วมต้องคำนึงถึงกลุ่มโรคติดเชื้อ (infection) หรือมะเร็ง (malignancy) ผู้ป่วยที่มีอาการอ่อนเพลีย น้ำหนักลด มีจ้ำเลือดออกผิดปกติ (bruise) ร่วมด้วย อาจเป็นอาการของโรคมะเร็งเม็ดเลือดขาว (leukemia) ได้

ช่วงอายุของผู้ป่วยเด็กก็มีส่วนช่วยในการแบ่งกลุ่มการวินิจฉัย ผู้ป่วยเด็กที่มีอายุน้อยกว่า 10 ปี และปวดสัมพันธ์กับการใช้งาน ต้องคำนึงถึงโรค spondylolysis และ Scheuermann disease ส่วนในกลุ่มเด็กที่อายุน้อยกว่า 10 ปี สาเหตุมักเกิดจากโรคติดเชื้อ (infection) หรือเนื้องอก (tumor)^{11,12}

การตรวจร่างกาย (physical examination)

การตรวจร่างกายเริ่มจากการดูลักษณะโดยทั่วไปของผู้ป่วย โดยสังเกตลักษณะของคอ ระดับไหล่ หลัง แขน และขา ดูว่ามีลักษณะสมมาตร (symmetry) หรือไม่ รวมถึงสังเกตแนวของกระดูกสันหลัง (alignment) ว่ามีหลังคด (scoliosis) หรือมีการเอียงไปด้านใดด้านหนึ่งหรือไม่ ดังรูปที่ 1 โดยทั่วไปเด็กที่มีอาการหลังคดมักจะไม่มีอาการ

ปวดหลัง แต่ในเด็กที่มีอาการปวดหลังร่วมด้วยแพทย์จะต้องหาสาเหตุถึงความผิดปกติที่อาจจะซ่อนอยู่ การตรวจพบว่าผู้ป่วยว่ามีลักษณะเอียง (trunk lean) ดังรูปที่ 2 อาจมีสาเหตุมาจากเนื้องอก (tumor) หรือ irritating lesion เช่น herniated nucleus pulposus การสังเกตลักษณะของผิวหนังว่ามีความผิดปกติบางอย่างที่พบสัมพันธ์กับโรคของกระดูกสันหลัง เช่น café au lait spots หรือ hair patch สังเกตลักษณะการเดิน ผู้ป่วยเด็กที่มีความผิดปกติของท่าเดิน บ่งชี้ว่าอาจจะมี ความผิดปกติของระบบประสาท และการคลำตำแหน่งกดเจ็บตามกระดูกสันหลังช่วยบ่งชี้ตำแหน่งพยาธิสภาพได้

รูปที่ 1 ผู้ป่วยที่มีหลังคด (scoliosis)